

HØJESTERETS DOM

afsagt mandag den 31. august 2015

Sag 75/2014

(1. afdeling)

A

(advokat Hanne Markussen, beskikket)

mod

Alm. Brand Forsikring A/S

(advokat Michael Steen Wiisbye)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Helsingør den 5. oktober 2012 og af Østre Landsrets 7. afdeling den 26. november 2013.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Niels Grubbe, Marianne Højgaard Pedersen, Hanne Schmidt, Oliver Talevski og Jan Schans Christensen.

Påstande

Appellanten, A, har nedlagt påstand om, at indstævnte, Alm. Brand Forsikring A/S, skal friholde ham for ethvert beløb inklusive renter og omkostninger, som han er dømt til at betale E ved Østre Landsrets dom af 26. november 2013.

Alm. Brand Forsikring A/S har påstået stadfæstelse.

Anbringender

A har supplerende anført bl.a., at Procesbevillingsnævnets anketilladelse til Højesteret ikke afskærer Højesteret fra at prøve den kvalifikation af ansvarsgrundlaget i form af forsæt, som landsretten har foretaget. Skaden er ikke forvoldt ved forsæt, idet dette kræver en viden og indsigt, som han ikke besidder. Alm. Brand Forsikrings nægtelse af dækning af hans krav i medfør af forsikringsaftalelovens § 18, stk. 1, forudsætter, at selskabet beviser, at hans forsæt

både omfatter hans handling og den skade, som E blev påført. Skaden må tilregnes ham som uagtsom, og Alm. Brand Forsikring er derfor forpligtet til at yde dækning. Hvis Højesteret finder, at der foreligger forsæt, har han alligevel krav på at få dækning efter forsikringsaftalelovens § 19, stk. 1.

Alm. Brand Forsikring har supplerende anført bl.a., at Højesteret skal lægge den kvalifikation af ansvarsgrundlaget, som landsretten har foretaget, til grund for sin afgørelse. A, der ved en bevidst handling trak stolen væk under E, har påført hende en forsætlig skade. Da forholdet således er omfattet af forsikringsaftalelovens § 18, stk. 1, har A bevisbyrden for, at der alligevel er forsikringsmæssig dækning efter lovens § 19, stk. 1. Denne bevisbyrde har han ikke løftet. Det bestrides, at ADHD generelt kan henføres under § 19.

Supplerende sagsfremstilling

I Alm. Brand Forsikrings Familieforsikring, Afsnit 5. Ansvarsforsikring, hedder det bl.a.:

”5.3. Hvilket ansvar dækkes

Forsikringen dækker det erstatningsansvar, de sikrede som privatpersoner pådrager sig i forsikringstiden for skade på personer...

5.4. Særlige regler

...

5.4.5. Forsæt

Ansvar for forsætlig skade er kun dækket, hvis skadevolderen er under 14 år eller på grund af sin sindstilstand har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt.”

Højesterets begrundelse og resultat

Ifølge Procesbevillingsnævnets afgørelse af 14. april 2014 omfatter anketilladelsen til Højesteret sagen mellem A og Alm. Brand Forsikring A/S uden nogen begrænsning. Sagen for Højesteret angår således, om As erstatningsansvar er dækket af den ansvarsforsikring, der er tegnet hos Alm. Brand Forsikring, herunder om bestemmelserne i forsikringsaftalelovens § 18, stk. 1, og § 19, stk. 1, finder anvendelse.

I sagen mellem A og E er han ved endelig dom fundet erstatningsansvarlig for de skader, hun pådrog sig som følge af sit fald, da han fjernede den stol, hun var ved at sætte sig på. Parterne er enige om at lægge dette til grund under den nu foreliggende sag. Bemærkningerne i dom-

men om, hvorvidt den ansvarspådragende handling kan tilregnes A som uagtsom eller forsætlig, er ikke bindende for afgørelsen af sagen mellem A og Alm. Brand Forsikring.

A var fyldt 14 år på handlingstidspunktet og manglede ikke evnen til at handle fornuftsmæssigt. Forsikringsaftalelovens § 19, stk. 1, er derfor ikke anvendelig.

Ifølge forsikringsaftalelovens § 18, stk. 1, har den sikrede ikke noget krav mod forsikringsselskabet, hvis han forsætligt har fremkaldt forsikringsbegivenheden. Ordet ”forsætligt” må forstås i overensstemmelse med det almindelige forsætsbegreb, der også anvendes i strafferetten. Efter bestemmelsens ordlyd skal forsættet omfatte ”forsikringsbegivenheden”, det vil sige skaden.

Forsikringsselskabet har bevisbyrden for, at sikrede har fremkaldt forsikringsbegivenheden (skaden) forsætligt. Beviskravene til forsæt i forsikringsretten er mere lempelige end i strafferetten. Dette giver sig bl.a. udslag i, at der i forsikringsretten ikke stilles samme strenge krav som i strafferetten til beviset for, at sikrede havde forsæt til alle følger af en forsætlig skadefremkaldende handling.

Højesteret finder, at A fjernede stolen i kådhed, og at han havde forsæt til, at E skulle ”falde på halen”. Han var på handlingstidspunktet 14 år, led af ADHD og var ikke alderssvarende, herunder begavelsesmæssigt. Herefter og efter de øvrige oplysninger og forklaringer finder Højesteret, at Alm. Brand Forsikring ikke har godtgjort, at A havde til hensigt at forvolde E en egentlig skade, eller at han indså det som overvejende sandsynligt, at hun ville pådrage sig en sådan skade. Højesteret finder, at forsikringsselskabet heller ikke har godtgjort, at han indså det som muligt, at E ville pådrage sig en egentlig skade, og at han accepterede, at dette i givet fald blev følgen af hans handling.

Da forsikringsaftalelovens § 18, stk. 1, herefter ikke er anvendelig, tager Højesteret As påstand til følge.

Efter sagens udfald skal Alm. Brand Forsikring betale sagsomkostninger for alle tre instanser. Sagsomkostningerne for byret fastsættes til i alt 71.520 kr., hvoraf 60.000 kr. er til dækning af advokatudgifter, og 11.520 kr. er til dækning af retsafgift af det vundne beløb. Sagsomkost-

ningerne for landsret og Højesteret fastsættes til i alt 127.260 kr., hvoraf 110.000 kr. er til dækning af advokatudgifter, og 17.260 kr. er til dækning af retsafgift for Højesteret, jf. retsplejelovens § 332, stk. 1. Sagsomkostningerne for landsret og Højesteret skal indbetales til Højesteret, der efter dækning af udgifterne til fri proces afregner med retshjælpsforsikringen. Retsafgiften tilfalder statskassen.

Thi kendes for ret:

Alm. Brand Forsikring A/S skal friholde A for ethvert beløb inklusive renter og omkostninger, som A er dømt til at betale til E ved Østre Landsrets dom af 26. november 2013.

I sagsomkostninger for byret skal Alm. Brand Forsikring A/S til A betale 71.520 kr.

I sagsomkostninger for landsret og Højesteret skal Alm. Brand Forsikring A/S betale 127.260 kr., som indbetales til Højesteret.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse.

Sagsomkostningsbeløbene forrentes efter rentelovens § 8 a.